

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 765/2016-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. februára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza o sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, L. Novomeského 25, Pezinok, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 324/2009, za účasti Okresného súdu Bratislava I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti [REDACTED], na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 324/2009 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 324/2009 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktorú jej j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], trovy konania v sume 303,04 € (slovom tristotri eur a štyri centy) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Emílie Korčekovej, L. Novomeského 25, Pezinok, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. septembra 2016 doručená s'ťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, L. Novomeského 25, Pezinok, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 324/2009 o náhradu škody a primerané zadost'učinenie, v ktorom je s'ťažovateľka v postavení navrhovateľky (žalobkyne).

S'ťažovateľka vo svojej s'ťažnosti okrem iného uvádza:

«S'ťažovateľka má postavenie navrhovateľky v kompenzačnom konaní na zaplatenie odškodného majetkovej a nemajetkovej ujmy voči Slovenskej republike v zastúpení Ministerstvom financií SR vedenom od 07. 09. 2009, 10:26:13 hod. na Okresnom

súde Bratislava I... pod č. k. 22 C/324/2009... Doposiaľ konanie prebehlo na 3-och stupňoch a aktuálne sa vec nachádza na Okresnom súde Bratislava I, ktorý opätovne porušil právo sťažovateľky na nestranný súd, vo veci sa vystriedali traja sudcovia, ktorí neboli vybraní náhodným výberom, čo prispelo k predĺženiu konania o odškodnení v danej veci.

Podaniu kompenzačnej žaloby na okresnom súde Bratislava I predchádzala žiadosť sťažovateľky o predbežné prerokovanie nároku na odškodnenie majetkovej a nemajetkovej ujmy a to všetko podaním na Ministerstve financií SR dňa 23. 02. 2009, ktorú Ministerstvo financií SR listom č. MF/11489/2009-241 zo dňa 18. 08. 2009 neakceptovalo...

Pojednávanie vytýčené porušovateľom na deň 19. 05. 2010 o 11:00 hod. bolo odročené na neurčito...

Vzhľadom k pasivite Okresného súdu Bratislava I vo veci... sťažovateľka dňa 11. 10. 2011 podala sťažnosť na prietahy adresovanú predsedníčke Okresného súdu Bratislava I...

Okresný súd Bratislava I uznesením č. k. 22 C 324/2009 zo dňa 17. 02. 2012 v časti žalovateľkou uplatneného úroku z omeškania a uplatnenej nemajetkovej ujmy 50.000,- zastavil, o uplatnenom ušlom zisku vo výške 59 995,72 € (viď str. 3, posledný odstavec, veta posledná tohto uznesenia) doposiaľ od 07. 09. 2009 riadne a s urýchlením nekonal a to všetko už za viac ako 7 rokov, nerozhodol ani len na prvom stupni... Okresný súd Bratislava I sťažovateľke svojvoľne odňal možnosť riadne konať pred súdom.

Tendenčne a nesúrodo konajúci Krajský súd v Bratislave odvolaniu sťažovateľky nevyhovel, zjavne nezákonné a svojvoľné uznesenie č. k. 22 C 324/2009 zo dňa 17. 02. 2012 vydané Okresným súdom Bratislava I krajne formalistickým prístupom k veci uznesením č. k. 9 Co 323/2012-306 zo dňa 28. 09. 2012 arbitrárne potvrdil... sťažovateľke svojvoľne odňal možnosť konať pred súdom.

Na dovolanie sťažovateľky proti rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 323/2012-306 zo dňa 28. 9. 2012 podľa §-u 237 písm. f/ O. s. p. dovolací Najvyšší súd SR uznesením č. k. 1 Cdo 59/2013 zo dňa 21. 04. 2016, doručené sťažovateľke dňa 01. 07. 2016... uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 28. 09. 2012, sp. zn. 9 Co 323/2012, v potvrdzujúcom výroku v časti o zaplatenie primeraného zadostučinenia vo výške 50 000,- € a uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo 17. 02. 2012, č. k.

22 C 324/2009-266 v časti výroku o zaplatenie primeraného zadostučinenia vo výške 50 000,- € zrušil a vec v danom rozsahu vrátil Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

Dňa 18. 07. 2016 sťažovateľka podala opakovanú sťažnosť na prietahy v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I... nakoľko konanie za viac ako 7 rokov právnej neistoty sťažovateľky o výsledok kompenzačného konania nebolo riadne prejednané a meritórne rozhodnuté ani len na 1-om stupni... navyše ak porušovateľ doposiaľ za viac ako 7 rokov sústredene nekonal a nerozhodol o nároku sťažovateľky na zaplatenie odškodnenia majetkovej ujmy v sume 59 995,72 €, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné a neprijateľné, keďže vec má pre sťažovateľku mimoriadny význam vzhľadom k tomu, čo je v danej veci pre sťažovateľku „v hre“, „at stake.“...

Jednoznačne sťažovateľka k prietahom v danej kompenzačnej veci neprispela. Po práve tvrdí, že vec je po právnej a skutkovej stránke jednoduchá a nezložitá, ergo stala sa a je obeťou porušenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Porušovateľ nekoná efektívne, sústredene, nekoná v súlade s ustanovením § 6 O. s. p. (zásadou rýchlosti súdneho konania), § 100 O. s. p., § 114 ods. 1 O. s. p.

Porušovateľ sa nevyrovnal s tým, že dľa judikatúry ESJP by kompenzačné konanie o odškodnení obete prietahov v súdnom konaní malo byť rozhodnuté spravidla do 11-ich mesiacov (čo zahrňuje aj časový úsek spojený s predbežným prerokovaním nároku na odškodnenie dľa §-u 15 zák. č. 514/2003 Z. z.).

Ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti a po rozhodnutí dovolacieho súdu v prospech sťažovateľky je vec stále v nerozhodnutom stave...

K prietahom v kompenzačnej veci výraznou mierou prispel výhradne porušovateľ...

Sťažovateľka tvrdí, že je nad'alej obeťou porušenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keďže už 1. sťažnosť na prietahy adresovaná predsedníčke Okresného súdu Bratislava I sa minula účinkom.»

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol takto:

„1. Základné právo obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v kompenzačnom konaní č. k. 22 C/324/2009 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I sa prikazuje v konaní vedenom pod č. k. 22 C/324/2009 konať.

3. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 8.000,- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania v sume 303,04 Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť na účet jej právnej zástupkyne – advokátky JUDr. Emilie Korčekovej, do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

Ústavný súd na predbežnom prerokovaní uznesením č. k. II. ÚS 765/2016-11 z 26. októbra 2016 prijal sťažnosť na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 2. decembra 2016 predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ho vyzval, aby sa vyjadril aj k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie.

Podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 3788/2016 k prijatej sťažnosti z 20. decembra 2016, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 29. decembra 2016, okrem iného uviedol:

„Vyššia súdna úradníčka, [REDAKOVANÉ] sa k ústavnej sťažnosti vyjadrila dňa 13. 12. 2016, vyjadrenie vyššej súdnej úradníčky prikladám v prílohe. Chronologický prehľad úkonov vykonaných v spise sp. zn. 22 C/324/2009 sa nachádza v prílohe.

Dávam Vám do pozornosti, že dňa 18. 07. 2016 podal sťažovateľ sťažnosť na tunajší súd, zapísanú pod Spr. 2215/2016, ktorá bola vyhodnotená ako neprípustná v časti

týkajúcej sa namietania individuálneho postupu v súdnom konaní a v časti týkajúcej sa zbytočných prietahov v súdnom konaní bola vyhodnotená ako nedôvodná, nakoľko súd (s výnimkou obdobia od 15. 12. 2010 do 19. 10. 2011) vo veci riadne konal a bez zbytočných prietahov.

Z prehľadu jednotlivých úkonov a z obsahu jednotlivých spisových materiálov je možné konštatovať nečinnosť tunajšieho súdu v konaní sp. zn. 22 C/324/2009, a to v období od 15. 12. 2010 do dňa 19. 10. 2011, avšak mám za to, že s výnimkou tohto obdobia súd koná vo veci plynule a bez zbytočných prietahov činnosť zákonnej sudkyne smeruje k rozhodnutiu vo veci a preto sťažnosť (ústavnú sťažnosť), týkajúcu sa prietahov v konaní považujem za nedôvodnú, čo vyplýva aj z prehľadu jednotlivých úkonov súdu ako aj z vyjadrenia zákonnej sudkyne, s ktorým sa plne stotožňujem. Taktiež, ako vyplýva z vyjadrenia vyššej súdnej úradníčky, po právoplatnosti uznesenia zo dňa 29. 11. 2016, ktorým súd vylúčil žalobcu v prvom rade na samostatné konanie, zákonná sudkyňa vytýči dátum pojednávania v tejto veci...

Zároveň Vám v prílohe zasielam spis Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 22 C/324/2009, na čas potrebný na preskúmanie spisu. “

Vyššia súdna úradníčka okresného súdu sa 13. decembra 2016 (príloha k stanovisku podpredsedu okresného súdu) vyjadrila takto:

„K sťažnosti uvádzam nasledujúce vyjadrenie:

Po preštudovaní spisu sp. zn. 22 C/324/2009 som zistila, že po podaní žaloby na Okresný súd Bratislava I dňa 07. 09. 2009 (pridelený zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ]) boli zo strany súdu v predmetnej veci vykonané nasledovné úkony:

24. 09. 2009 – uznesenie č. k. 22 C 324/2009-69; výzva žalovanému na vyjadrenie sa k žalobe

11. 11. 2009 – úprava súdnej tajomníčky pre kanceláriu na doručenie vyjadrenia žalovaného k žalobe žalobcovi

19. 03. 2010 – vytýčenie termínu pojednávania na 19. 05. 2010

29. 04. 2010 – odročenie pojednávania z dôvodu PN zákonnej sudkyne

11. 05. 2010 – spis pridelený zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ]

09. 08. 2010 – spis pridelený zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ]

15. 12. 2010 – úprava zákonnej sudkyne pre kanceláriu na pripojenie spisu tunajšieho súdu 18 C/347/2004

19. 10. 2011 – vytyčenie pojednávania na 21. 11. 2011

21. 11. 2011 – pojednávanie

07. 12. 2011 – úprava zákonnej sudkyne pre kanceláriu na pripojenie spisu OS BA II sp. zn. 50 C/114/2008

17. 02. 2012 – uznesenie č. k. 22 C/324/2009-266; čiastočné zastavenie konania z dôvodu prekážky rozhodnutej veci

27. 03. 2012 – výzva žalovanému, aby sa vyjadril k odvolaniu žalobcu proti uzneseniu č. k. 22 C/324/2009-266 zo dňa 17. 02. 2012

10. 07. 2012 – predloženie spisu KS BA na rozhodnutie o odvolaní žalobcu

28. 09. 2012 – uznesenie KS BA č. k. 9 Co/323/2012; potvrdenie uznesenia č. k. 22 C/324/2009-266 zo dňa 17. 02. 2012

09. 11. 2012 – úprava zákonnej sudkyne pre kanceláriu na doručenie uznesenia KS BA č. k. 9 Co/323/2012-3006 účastníkom konania

26. 11. 2012 – úprava súdnej tajomníčky pre kanceláriu na predloženie spisu sudkyňi s poukazom na návrh žalobcu na vylúčenie veci na samostatné konanie (č. l. 297)

27. 11. 2012 – úprava zákonnej sudkyne pre vsú na rozhodnutie o návrhu žalobcu na vylúčenie veci na samostatné konanie

21. 01. 2013 – výzva žalovanému, aby sa vyjadril k dovolaniu žalobcu proti uzneseniu KS BA č. k. 9 Co/323/2012-306 zo dňa 28. 09. 2012

28. 01. 2013 – predloženie spisu Najvyššiemu súdu SR za účelom rozhodnutia o dovolaní žalobcu proti uzneseniu KS BA č. k. 9 Co/323/2012-306 zo dňa 28. 09. 2012

11. 01. 2016 – spis pridelený do oddelenia 4 C – zákonná sudkyňa [REDACTED]

21. 04. 2016 – uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 1 Cdo 59/2013-320

25. 05. 2016 – návrat spisu z NS SR

13. 06. 2016 – úprava súdnej tajomníčky na doručovanie uznesenia NS SR č. k. 1 Cdo 59/2013-320 účastníkom konania

01. 08. 2016 – úprava vsú pre kanceláriu na pripojenie doručenky o doručovaní uznesenia NS SR č. k. 1 Cdo 59/2013-320 žalobcovi, resp. reklamácie doručovania a následnom vyznačení právoplatnosti

22. 10. 2016 – uznesenie č. k. 22 C/324/2009-331; pripustenie zmeny na strane žalobcu

29. 11. 2016 – uznesenie č. k. 22 C/324/2009-332; vylúčenie žaloby žalobcu v 1. rade na samostatné konanie

12. 12. 2016 – úprava vsú pre súdnu tajomníčku na vyznačenie právoplatnosti na uznesení č. k. 22 C/324/2009-331.

Ako vyplýva z vyššie uvedenej chronológie, súd v predmetnom konaní vykonával úkony priebežne v nadväznosti na procesné návrhy účastníkov konania. Daný spis sa pritom v čase od 28. 01. 2013 do 25. 05. 2016 nachádzal na Najvyššom súde SR za účelom rozhodnutia o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 323/2012-306 zo dňa 28. 09. 2012. V súčasnosti súd vykonáva procesné úkony za účelom vylúčenia žaloby žalobcu v 1. rade (spoločnosti [REDAKOVANÉ]) na samostatné konanie (uznesenie č. l. 332). Len čo uznesenie o vylúčení žalobcu v 1. rade na samostatné konanie nadobudne právoplatnosť, súd vytýči v danej veci termín pojednávania.

Predmetný spis bol zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ] pridelený dňa 11. 01. 2016 (č. l. 319c), ktorá pôsobí v oddelení 4 C v zmysle Dodatku č. 2 k Rozvrhu práce pre rok 2016 od 01. 01. 2016 (č. l. 319a). V danom čase sa v oddelení 4 C nachádzalo 597 nevybavených vecí (z toho veľa reštančných, vrátane spisu sp. zn. 22 C 324/2009) a zároveň bol spustený nový nápad. S poukazom na tieto skutočnosti preto zákonná sudkyňa vybavuje jednotlivé veci podľa poradia s ohľadom na stav celého súdneho oddelenia ako aj jej zaťaženosť, a podľa týchto okolností vytyčuje i termíny pojednávania v jednotlivých veciach. Zákonná sudkyňa bola od 27. 10. 2016 do 05. 12. 2016 dlhodobo práceneschopná, v súčasnosti čerpá riadnu dovolenku na zotavenie. O tejto sťažnosti som ju informovala a oznámila mi, že ihneď po nástupe do práce po vyčerpaní riadnej dovolenky na zotavenie vytýči v predmetnej právnej veci termín pojednávania po predchádzajúcom zistení, či uznesenie o vylúčení žaloby žalobcu v 1. rade na samostatné konanie (č. l. 332) nadobudlo právoplatnosť...

Záverom dodávam, že žalobca podal v danej veci dňa 20. 07. 2016 sťažnosť na prietahy v konaní, ktorá bola tunajším súdom vyhodnotená ako nedôvodná (č. l. 327-328).“

Podpredseda okresného súdu vo svojom stanovisku súčasne uviedol, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Sťažovateľka vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu z 11. januára 2017 (doručenom ústavnému súdu 17. januára 2017) uviedla, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci prijatej sťažnosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľka zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jej záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a jeho jednotlivé procesné úkony do 30. júna 2016 podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, keďže tieto boli vykonané v čase jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovanej veci.

1. Predmetom namietaného konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 22 C 324/2009 je rozhodovanie o žalobe sťažovateľky o „náhradu škody a primeraného finančného zadostučinenia“, ktorá smeruje voči Slovenskej republike (Ministerstvu financií Slovenskej republiky). V označenom konaní okresného súdu sťažovateľka vystupuje ako navrhovateľka (žalobkyňa). Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a ktorá nevykazuje znaky osobitnej právnej zložitosti; nijaké skutočnosti nemôžu ospravedlniť neodôvodnene dlhý čas konania a rozhodovania okresného súdu (viac ako sedem rokov) bez vydania právoplatného rozhodnutia vo veci, resp. rozhodnutia, ktoré by nebolo postihnuté procesnou vadou.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zastáva názor, že správanie sťažovateľky ako navrhovateľky (žalobkyne) v napadnutom konaní nemalo zásadný vplyv na doterajšiu dĺžku konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu v konaní, ktoré začalo doručením návrhu sťažovateľky 7. septembra 2009.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z predloženého spisu, zo sťažnosti, ako aj z vyjadrenia podpredsedu okresného súdu ústavný súd zistil, že okresnému súdu bol 7. septembra 2009 doručený návrh sťažovateľky na začatie konania o náhradu škody a primeraného finančného zadosťučinenia, konkrétne o náhradu škody v sume 59 995,72 € a o sumu 50 000 € ako primeraného finančného zadosťučinenia.

Okresný súd 24. septembra 2009 vyzval odporcu, aby sa vyjadril k žalobe. Odporca sa vyjadril k žalobnému návrhu prípisom z 27. októbra 2009, ktorý bol doručený okresnému súdu 30. októbra 2009, tak, že požiadal okresný súd, aby žalobu ako neopodstatnenú zamietol.

Okresný súd nariadil vo veci pojednávania na 19. máj 2010, ktoré bolo 29. apríla 2010 zrušené a odročené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne na neurčito. Ďalej bol predmetný spis sp. zn. 22 C 324/2009 pridelený 11. mája 2010 novej zákonnej sudkyňi a 9. augusta 2010 ďalšej zákonnej sudkyňi.

Sťažovateľka podala 30. novembra 2010 okresnému súdu žiadosť o odstránenie prierahov v konaní a 19. januára 2011 aj žiadosť o nariadenie termínu pojednávania.

Odporca v konaní sp. zn. 22 C 324/2009 doručil 15. augusta 2011 okresnému súdu oznámenie o zistení, že sťažovateľka (žalobkyňa) „*v tej istej veci vedie na súdoch viaceré spory, v ktorých žiada náhradu škody... za totožné zdaňovacie obdobia...*“, predložil okresnému súdu v prílohe rozsudok č. k. 18 C 347/04-108 z 24. januára 2008 s vyznačenou právoplatnosťou 26. apríla 2010 a žiadal o zastavenie predmetného konania.

Sťažovateľka podala 11. októbra 2011 okresnému súdu sťažnosť na porušenie jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Okresný súd nariadil 19. októbra 2011 pojednávanie na 21. november 2011. Pojednávanie sa uskutočnilo za účasti navrhovateľa a za účasti povereného zástupcu odporcu. Okresný súd odročil pojednávanie na neurčito z dôvodu potreby posúdiť

„prekážku rozhodnutej veci a litispendenciu a v závislosti od toho rozhodne buď o zastavení konania alebo nariadi pojednávanie“.

Okresný súd ďalej vo veci vyžiadal 7. decembra 2011 od Okresného súdu Bratislava II spis sp. zn. 50 C 114/2008, resp. kópie relevantných častí spisu. Okresný súd Bratislava II zaslal prípisom zo 17. januára 2012 okresnému súdu požadované fotokópie (návrh a jeho zmeny, rovnopisy uznesení o pripustení zmien o zastavení konania, ako aj fotokópiu odvolania proti zastaveniu konania).

Okresný súd uznesením č. k. 22 C 324/2009-266 zo 17. februára 2012 takto rozhodol:

„Súd konanie v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 26,4 % ročne zo sumy 61 593,50 Eur (1 855 566,- Sk) od 25. 11. 1998 do 10. 01. 2005, zo sumy 32 496,58 Eur (978 992,- Sk) od 25. 02. 1999 do 10. 01. 2005 a zo sumy 18 966,83 Eur (571 395,- Sk) od 25. 08. 1999 do 10. 01. 2005 a v časti o zaplatenie primeraného zadosťučinenia vo výške 50 000,- Eur zastavuje.“

Sťažovateľka sa proti označenému uzneseniu odvolala, odvolanie bolo okresnému súdu doručené 21. marca 2012.

Okresný súd vyzval 27. marca 2012 odporcu, aby sa vyjadril k odvolaniu žalobkyne. Odporca svoje vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľky doručil okresnému súdu 21. mája 2012. Vo vyjadrení odvolaciemu súdu navrhol, aby označené uznesenie okresného súdu, proti ktorému sa sťažovateľka odvolala, potvrdil ako vecne správne.

Okresný súd doručil 18. júla 2012 spis s odvolaním sťažovateľa Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“). Krajský súd ako odvolací súd uznesením č. k. 9 Co 321/2012-306 z 28. septembra 2012 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a spis mu vrátil 29. októbra 2012.

Sťažovateľka podala 17. decembra 2012 prostredníctvom okresného súdu dovolanie proti označenému rozhodnutiu krajského súdu ako odvolacieho súdu, ako aj proti rozhodnutiu okresného súdu. Jej dovolanie okresný súd so spisom doručil 28. januára 2013 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

Predsedníčka okresného súdu dodatkom č. 2 k rozvrhu práce na rok 2016 z 21. decembra 2015 odňala zákonnej sudkyňi z dôvodu jej preloženia všetky nevybavené veci a súčasne náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov ich prerozdělila novej zákonnej sudkyňi; v rámci toho aj vec sp. zn. 22 C 324/2009.

Najvyšší súd uznesením č. k. 1 Cdo 59/2013-320 z 21. apríla 2016 o dovolaní sťažovateľky proti uzneseniu krajského súdu č. k. 9 Co 323/2012-306 takto rozhodol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2012, sp. zn. 9 Co 323/2012, v potvrdzujúcom výroku v časti o zaplatenie primeraného zadosťučinenia vo výške 50.000,- Eur a uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo 17. februára 2012, č. k. 22 C 324/2009-266 v časti výroku o zaplatenie primeraného zadosťučinenia vo výške 50.000,- Eur zrušuje a vec v danom rozsahu vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

Dovolanie žalobcu proti potvrdzujúcemu výroku, uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2012, sp. zn. 9 Co 323/2012, ktorým potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo 17. februára 2012, č. k. 22 C 324/2009-266 v časti výroku, ktorým súd konanie v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 26,4 % ročne zo sumy 61 593,50 Eur (1 855 366,- Sk) od 25. 11. 1998 do 10. 1. 2005, zo sumy 32 496,58 Eur (978 992,- Sk) od 25. 2. 1999 do 10. 1. 2005 a zo sumy 18 966,83 Eur (571 395,- Sk) od 25. 8. 1999 do 10. 1. 2005 zastavil, odmieta.“

Po vrátení spisu a veci okresnému súdu 25. mája 2016 na ďalšie konanie (odstránenie procesnej vady) okresný súd doručoval 14. júna 2016 účastníkom konania označené uznesenie najvyššieho súdu (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 1. júla 2016).

Okresný súd ďalej vyhodnotil sťažnosť sťažovateľky z 18. júla 2016 (doručenú 20. júla 2016) ako nedôvodnú.

Okresný súd tiež na základe návrhu navrhovateľky doručeného mu 18. mája 2012 (a následne podaním doručeným [REDAKOVANÉ]) uznesením č. k. 22 C 324/2009-331 z 12. októbra 2016 pripustil zmenu na strane žalobcu v konaní v časti zaplatenia sumy 59 995,72 € tak, aby na miesto doterajšej navrhovateľky (žalobkyne) – sťažovateľky vstúpil do konania [REDAKOVANÉ]. Následným uznesením č. k. 22 C 324/2009-332 z 29. novembra 2016 vylúčil žalobu navrhovateľky (žalobkyne) v 1. rade ([REDAKOVANÉ]) na samostatné konanie.

Z chronologického prehľadu i zo samotného spisu okresného súdu vyplýva, že okresný súd od doručenia žaloby sťažovateľky, resp. doručenia výzvy druhej strane na vyjadrenie od 24. septembra 2009 a predovšetkým od nariadenia pojednávania 19. marca 2010 na 19. máj 2010, ktoré sa neuskutočnilo z dôvodov na strane okresného súdu a po dvojnásobnej zmene zákonnej sudkyne, až do uskutočnenia pojednávania 21. novembra 2011 došlo k zbytočným priet'ahom v konaní vo veci sťažovateľky. V konaní vo veci sťažovateľky sp. zn. 22 C 324/2009 sa od roku 2009 uskutočnilo iba jedno pojednávanie, na ktorom okresný súd konanie o návrhu sťažovateľky v časti zastavil. V ďalšom období od predloženia spisu krajskému súdu (10. júl 2012) od roku 2009 až do vrátenia veci a po rozhodnutí najvyššieho súdu v dovolacom konaní okresnému súdu (25. máj 2016), t. j. počas takmer štyroch rokov, síce okresný súd vo veci nekonal, ale aj toto obdobie treba pripočítat' na vrub predĺženia celého konania, ktoré bolo v časti vrátené pred okresný súd (s právnym názorom najvyššieho súdu na odstránenie procesnej vady, ktorá znamenala odňatie možnosti účastníka konať pred súdom).

Ústavný súd nemohol v tejto súvislosti akceptovať argumenty uvedené vo vyjadrení podpredsedu okresného súdu (ani predchádzajúce zmienky o zmenách zákonnej sudkyne v prvej fáze tohto konania), že „Predmetný spis bol zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ] pridelený dňa 11. 01. 2016 (č. l. 319c), ktorá pôsobí v oddelení 4 C v zmysle Dodatku č. 2 k Rozvrhu práce pre rok 2016 od 01. 01. 2016 (č. l. 319a). V danom čase sa

v oddelení 4 C nachádzalo 597 nevybavených vecí (z toho veľa reštančných, vrátane spisu sp. zn. 22 C 324/2009) a zároveň bol spustený nový nápad. S poukazom na tieto skutočnosti preto zákonná sudkyňa vybavuje jednotlivé veci podľa poradia s ohľadom na stav celého súdneho oddelenia ako aj jej zaťaženosť, a podľa týchto okolností vytyčuje i termíny pojednávania v jednotlivých veciach. Zákonná sudkyňa bola od 27. 10. 2016 do 05. 12. 2016 dlhodobo práceneschopná, v súčasnosti čerpá riadnu dovolenku na zotavenie. O tejto sťažnosti som ju informovala a oznámila mi, že ihneď po nástupe do práce po vyčerpaní riadnej dovolenky na zotavenie vytyčí v predmetnej právnej veci termín pojednávania po predchádzajúcom zistení, či uznesenie o vylúčení žaloby žalobcu v 1. rade na samostatné konanie (č. l. 332) nadobudlo právoplatnosť.“.

V uvedenej súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalší počet pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní a v konečnom dôsledku nezavávajú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09, IV. ÚS 82/2010), vychádzajúc predovšetkým z povahy vecí, zo samotnej dĺžky napadnutého konania viac ako sedem rokov, ale aj z jeho doterajšieho priebehu, v rámci ktorého sa vo veci uskutočnilo iba jedno pojednávanie, o výsledku ktorého sa dosiaľ stále koná, dospel k záveru, že v namietanom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 22 C 324/2009 neefektívnou činnosťou, resp. nečinnosťou okresného súdu v počiatočnej fáze konania od 19. marca 2010 do 21. novembra 2011 (spolu približne 20 mesiacov) a následne aj v období ďalších piatich rokov (z toho vyše tri roky, január 2013 – máj 2016, rozhodoval o dovolaní sťažovateľky najvyšší súd) – vrátane obdobia po vrátení veci okresnému súdu na ďalšie konanie 25. mája 2016 – bolo porušené základné právo

sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 22 C 324/2009 konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 8 000 €, ktoré odôvodňuje takto: *„Dľa sťažovateľky je uplatnená výška primeraného zadosťučinenia v sume 8 000,- EURO primeraná a spravodlivá, súladná s rozhodovacou praxou ESLP v prípade kompenzačných vecí proti Slovenskej republike, teda 1 000,- EURO a viac*

(použitie koeficientu x 1,2 – 1,4) za každý rok stavu právnej neistoty sťažovateľa o výsledok kompenzačného konania o odškodnení obete porušenia práva zo strany Slovenskej republiky, čo judikoval aj Najvyšší súd SR (uznesenie č. k. 6 Cdo 193/2011 zo dňa 25. apríla 2012), ktorý sa prihlásil k rozhodovacej praxi štrasburských orgánov a výšku odškodnenia za prieťahy v trestnom konaní navýšil na sumu 1,713,- Euro za každý rok prieťahov.

Príkladmo vid' rozhodnutie ESLP vo veci JUPITER SK s. r. o. p. Slovensku, sťažnosť č. 12800/13, ktorým ESLP priznal sťažovateľke nemajetkovú ujmu 3.100,- EURO, konanie trvalo v danom čase 3 roky a 1 mesiac (v konaní pred ESLP zast. advokátka JUDr. Emília Korčeková).“

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 22 C 324/2009, na nečinnosť (cca 20 mesiacov) a neefektívnu činnosť okresného súdu (uznesenie č. k. 22 C 324/2009-266 zo 17. februára 2012 bolo uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 Cdo 59/2013-320 z 21. apríla 2016 zrušené pre procesné nedostatky v konaní), berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci sťažovateľky nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € sťažovateľke za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou

JUDr. Emíliou Korčekovou. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2016 (2 x 143 €) spolu s režijným paušálom 2 x 8,58 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) celkovo predstavuje sumu 303,16 € (bod 4 výroku tohto nálezu). Trovy právneho zastúpenia boli priznané v sume 303,04 €, ako to požadovala právna zástupkyňa sťažovateľky.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. februára 2017